

ANNE TYLER

SININEN LANKA

SUOMENTANUT LAURA BECK

HELSINGISSÄ KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ OTAVA

Englanninkielinen alkuteos *A Spool of Blue Thread*

Copyright © 2015 by Anne Tyler

All rights reserved. Published in the United States by Alfred A. Knopf,
a division of Random House LLC, New York,
a Penguin Random House company.

Simultaneously published in the UK by Chatto & Windus,
an imprint of the Random House Group Ltd., London.

Suomenkielinen laitos © Kustannusosakeyhtiö Otava 2025

Lainauksen A. A. Milnen runosta "Tohinaa" s. 199 on suomentanut Ville Repo.

ISBN 978-951-1-50298-2

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2025

ENSIMMÄINEN OSA

**EI NIIN KAUAN KUIN
KOIRA ON HENGISSÄ**

1.

MYÖHÄÄN ERÄÄNÄ HEINÄKUUN iltana vuonna 1994 Red ja Abby Whitshank saivat puhelun pojaltaan Dennyttä. He olivat juuri menossa nukkumaan. Abby seisoj alushameisillaan lipaston edessä ja veteli pinnejä huolettomasta hiekanvärisestä nutturas- taan. Red, tumma, hoikka mies raidallisissa pyjamahousuissa ja valkoisessa T-paidassa oli juuri istahtanut sängynlaidalle ottaakseen sukat pois, joten kun puhelin soi hänen puoleisel- laan yöpöydällä, hän vastasi. ”Whitshankeilla”, hän sanoi.

Ja sitten: ”No hei.”

Abby kääntyi pois päin peilistä käsivarret yhä pään tasalle kohotettuina.

”Ai mitä”, Red sanoi ilman kysymysmerkkiä.

”Mitäh?” hän kysyi. ”Mitä helvettiä, Denny!”

Abby antoi käsivarsiensa pudota.

”Haloo?” Red sanoi. ”Odota. Haloo? Haloo?”

Hän oli hetken hiljaa ja laski sitten kuulokkeen.

”Mitä?” Abby kysyi häneltä.

”Sanoo olevansa homo.”

”Mitä?”

”Hän sanoi että hänen täytyy kertoa minulle jotain: hän on homo.”

”Ja sinä löit hänelle luurin korvaan!”

”En, Abby. Hän löi *minulle* luurin korvaan. En sanonut muuta kuin: ’Mitä helvettiä, ja hän lopetti puhelun. Klik. Tuosta vain.’”

”Voi Red, miten sinä saatoit?” Abby vaikeroidi. Hän pyörähti saadakseen otettua kylpytakkinsa – epämääräisen väristä che-nilleä, joka oli aikoinaan ollut pinkkiä. Hän kietoi sen ympärilleen ja sitoi vyön tiukasti. ”Mikä sai sinut sanomaan niin?” hän kysyi.

”En tarkoittanut sillä mitään! Joku töräyttää jotain yllättävää ja siihen tulee vastanneeksi: ’Mitä helvettiä, eikö niin?’”

Abby kahmaisi kourallisen pöyheää tukkaa otsaltaan.

”En tarkoittanut muuta kuin”, Red sanoi, ”Mitä helvettiä *seuraavaksi*, Denny? Millä aiot seuraavaksi huolestuttaa meitä?” Ja hän kyllä tajusi mitä tarkoitin. Usko pois, hän tajusi. Mutta nyt hän voi syyttää kaikesta minua, minun ahdasmielisyyttäni tai homekorvaisuuttani tai miksi hän nyt sitä haluaakin kutsua. Hän oli *iloinen* kun sanoin hänelle niin. Sen voi päätellä siitäkin miten nopeasti hän laski luurin, hän oli koko ajan vain toivonut että sanoisin jotain väärää.”

”Hyvä on”, Abby sanoi ruveten käytännölliseksi. ”Mistä hän soitti?”

”Miten minä voisin tietää mistä hän soitti? Hänellä ei ole vakituista osoitetta, hänestä ei ole kuulunut mitään koko kesänä, hän on vaihtanut työpaikkaa meidän tietääksemme jo kahdesti, ja tietämättämme luultavasti useamminkin... Yhdeksäntoistavuotias poika, eikä meillä ole pienintäkään hajua millä puolella planeettaa hän on. Pakko ihmetellä, mikä oikein on pielessä.”

”Kuulostiko se kaukopuhelulta? Kuulitko sellaista kohinaa? Mieti. Onko mahdollista että hän oli täällä Baltimoressa?”

”En tiedä, Abby.”

Abby istahti Redin viereen. Patja vajosi hänen kohdallaan: hän oli leveä, tukeva nainen. ”Meidän täytyy löytää hänet”, hän sanoi. Sitten: ”Meillä pitäisi olla se, mikä se nyt onkaan – soit-tajan numeron näyttö. Hän nojasi eteenpäin ja tuijotti puhelinta kiihkeästi. ”Voi luoja, tahdon soittajan numeron näytön nyt heti!”

”Miksi ihmeessä? Jotta voisit soittaa hänelle takaisin, ja hän voisi vain jättää vastaamatta?”

”Ei hän niin tekisi. Hän tietäisi että se olen minä. Hän vastaisi, jos tietäisi että se olen minä.”

Abby hyppäsi pois sängyltä ja alkoi kävellä edestakaisin persialaisella käytävämatolla, joka oli kulunut keskeltä melkein valkoiseksi kaikista aiemmista kerroista, jolloin hän oli kävellyt sillä edestakaisin. Makuuhuone oli viehättävä, tilava ja hyvin suunniteltu, ja sen tunnelma oli mukavan nukkavieru kuten yleensä paikkojen, joita asukkaat ovat aikaa sitten lakanneet näkemästä.

”Miltä hänen äänensä kuulosti?” Abby kysyi. ”Oliko hän hermostunut? Oliko hän poissa tolaltaan?”

”Hän oli aivan normaali.”

”Niinhän *sinä* sanot. Oliko hän juonut, mitä luulet?”

”En osaa sanoa.”

”Oliko hänen seurassaan muita ihmisiä?”

”En osaa sanoa, Abby.”

”Tai ehkä... joku tietty toinen ihminen?”

Red loi häneen terävän katseen. ”Et kai sinä kuvittele, että hän oli tosissaan?”

”Tietysti hän oli tosissaan! Miksi hän muuten olisi sellaista sanonut?”

”Se poika ei ole homo, Abby.”

”Mistä sinä sen tiedät?”

”Hän ei vain ole. Usko minua. Kohtapuoliin sinä ajattelet olleesi typerä, tyyliin: ’Hemmetti, taisin vähän ylireagoida.’”

”No, luonnollisesti sinä haluat uskoa noin.”

”Eikö naisen vaistosi sano sinulle mitään? Puhumme pojasta, joka saattoi yhden tytön ongelmiin jo ennen kuin oli päässyt luokiosta!”

”Entä sitten? Se ei merkitse mitään. Se on jopa voinut olla oire.”

”Anteeksi kuinka?”

”Emme voi ikinä tietää varmasti, millaista jonkun toisen ihmisen sukupuolielämä on.”

”Emme, luojan kiitos”, Red sanoi.

Hän kumartui ähköisten ja veti tohvelinsa sängyn alta. Abby oli sillä välin lakannut kävelemästä edestakaisin ja tuijotti taas puhelinta. Hän laski kätensä kuulokkeelle. Hän epäröi. Sitten hän nappasi kuulokkeen, painoi sen korvalleen puoleksi sekunniksi ja paiskasi sitten takaisin paikoilleen.

”Ongelma soittajan numeron näytössä on”, Red sanoi lähinnä itselleen, ”että se tuntuu vähän petkutukselta. Ihmisen pitäisi olla valmis ottamaan riski kun hän vastaa puhelimeen. Se on tavallaan puhelimen idea, minun mielestäni.”

Hän nousi jaloilleen ja lähti kohti kylpyhuonetta. Hänen takanaan Abby sanoi: ”Se selittäisi niin paljon! Eikö selittäisikin? Jos kävisi ilmi että hän on homo.”

Red oli siinä vaiheessa sulkemassa kylpyhuoneen ovea, mutta pisti päänsä vielä ovenraosta mulkaistakseen Abbya. Hänen kapeat mustat kulmakarvansa, yleensä suorat kuin viivoittimet, olivat kurtistuneet melkein kiinni toisiinsa. ”Aina joskus”, hän sanoi, ”kiroan sen päivän, jolloin menin naimisiin sosiaalityöntekijän kanssa.”

Sitten hän sulki oven hyvin huolellisesti.

Kun hän palasi, Abby istui sängyllä selkä suorana, käsivarret ristissä yöpaitansa pitsisellä miehustalla. ”Et varmaankaan yritä syyttää minun ammattiani Dennyn ongelmista”, hän sanoi Redille.

”Tarkoitin vain, että ihminen voi olla *liian* ymmärtäväinen”, Red sanoi. ”Ikään kuin liian myötätuntoinen ja säälivä. Penkoa lapsen yksityisiä ajatuksia.”

”Ei ole sellaista kuin ’liian ymmärtäväinen’.”

”No, tietysti sosiaalityöntekijä ajattelee noin.”

Abby puuskahti ärtyneesti ja loi sitten uuden katseen puhelimeen. Se oli Redin puolella sänkyä, ei hänen. Red nosti peit-

toja, ryömi sänkyyn peittäen hänen näköalansa ja sammutti yöpöydän lampun. Huone muuttui pimeäksi lukuun ottamatta kahdesta etupihalle antavasta korkeasta himmennetystä ikkunasta tulevaa heikkoa valonhohdetta.

Red makasi nyt pitkällään, mutta Abby istui edelleen. Hän sanoi: ”Luuletko että hän soittaa meille uudestaan?”

”Kyllä. Ennemmin tai myöhemmin.”

”Häneltä vaati paljon soittaa meille ensimmäisen kerran”, Abby sanoi. ”Ehkä hän käytti kaiken rohkeutensa.”

”Rohkeutensa! Minkä rohkeuden? Me olemme hänen vanhempansa! Miksi hän tarvitsisi rohkeutta soittaakseen omille vanhemmilleen?”

”Sinun takiasi hän sitä tarvitsee”, Abby sanoi.

”Tuo on naurettavaa. En ole ikinä kohottanut kättäni häntä vastaan.”

”Et, mutta sinä paheksut häntä. Sinusta hänessä on aina vikaa. Tyttöjen kanssa olet aina niin pehmeä, ja Stem on enemmän sinun tyyppisesi. Kun taas Denny! Kaikki on hankalampaa Dennyn kanssa. Joskus ajattelen että et pidä hänestä.”

”Abby, herran tähden. Tiedät ettei se ole totta.”

”Voi, kyllähän sinä rakastat häntä. Mutta olen nähnyt miten katsot häntä – ’Kuka tuo tyyppi oikein on?’ – äläkä kuvittele, etteikö hänkin olisi huomannut.”

”Jos asia on noin”, Red sanoi, ”niin minkä takia hän yrittää aina päästä pois *sinun* luotasi?”

”Ei hän yritä päästä pois minun luotani!”

”Sen jälkeen kun hän oli viisi tai kuusi, hän ei päästänyt sinua huoneeseensa. Poika vaihtoi mieluummin itse lakanansa kuin päästi sinut tekemään sen puolestaan! Hän toi tuskin koskaan kavereitaan kotiin, ei suostunut sanomaan heidän nimiään, ei suostunut edes kertomaan mitä teki koulussa päivät pitkät. ’Näpit irti elämästäni, äiti’, hän tarkoitti. ’Lakkaa sekaantumasta, lakkaa utelemasta, lakkaa hengittämästä niskaani.’ Se kuvakirja,

jota hän eniten inhosi – jota hän vihasi niin, että repi kaikki sivut irti, muistatko? – kertoi siitä pikkukanista, joka halusi muuttua kalaksi ja pilveksi ja niin edespäin jotta pääsisi pakoon, ja äitikanista, joka sanoi että sitten hänkin muuttuu ja seuraa pikkukania. Denny repi kirjasta jokaisen sivun!”

”Sillä ei ollut mitään tekemistä –”

”Sinä ihmettelet miksi hänestä on tullut homo? Ei niin että hänestä olisi tullut homo, mutta *jos* olisi, jos hänen päähänsä olisi pälkähtänyt kiusata meitä sillä, niin arvaa miksi? Minä sanon miksi: se johtuu äidistä. Se on aina tukahduttavan äidin syytä.”

”Voih!” Abby sanoi. ”Tuo on niin kamalan vanhanaikaista ja valistumatonta ja niin... *väärin*, ettei se ansaitse edes vastausta.”

”Käytät ainakin paljon sanoja kertoaksesi sen.”

”Ja entäs isä sitten, jos haluat hakea teoriasi keskiajalta? Entä hänen macho rakentajaisänsä, joka käskee poikaansa vain terästäytymään, olemaan sisukas, lopettamaan pikkuasioista vinkumisen, kiipeämään saamari katolle ja vasaroimaan laatat paikoilleen?”

”Ei laattoja vasaroida, Abby.”

”Entä se isä?” Abby kysyi.

”Okei, hyvä on! Minä tein niin. Olin maailman huonoin vanhempi. Niin tuli tehtyä.”

Seurasi hetken hiljaisuus. Ainoa ääni tuli ulkoa – ohi vilahtavan auton humahdus.

”En sanonut että olit *huonoin*”, Abby sanoi.

”No niin”, Red sanoi.

Toinen hiljainen hetki.

Abby kysyi: ”Eikö ole olemassa jokin numero jonka voi valita, ja puhelu yhdistyy viimeksi soittaneelle ihmiselle?”

”Tähti kuusikymmentäyhdeksän”, Red sanoi heti. Hän selvitti kurkkuaan. ”Mutta et kai aio tehdä sitä?”

”Miksi en?”

”Huomauttaisin, että nimenomaan Denny itse päätti lopettaa puhelun.”

”Hänen tunteitaan oli loukattu, siksi”, Abby sanoi.

”Jos hänen tunteitaan olisi loukattu, häneltä olisi mennyt aikaa lopettamiseen. Hän ei olisi katkaissut niin nopeasti. Mutta hän katkaisi kuin olisi vain odottanut saavansa katkaista. Voi, hän oikein hykerteli mielihyvystä ilmoittaessaan minulle sen uutisen! Hän aloitti suoraa päätä. ’Haluan kertoa sinulle jotakin’, hän sanoi.”

”Aikaisemmin sanoit hänen sanoneen: ’Minun täytyy kertoa sinulle jotakin.’”

”No, joko niin tai näin”, Red sanoi.

”Kummin se oli?”

”Onko sillä väliä?”

”Kyllä sillä on väliä.”

Red mietti hetken. Sitten hän kokeili hiljaa. ”Minun täytyy kertoa sinulle jotakin”, hän kokeili. ”Haluan kertoa sinulle jotakin.’ Isä, haluan –” Hän keskeytti. ”En todellakaan muista”, hän sanoi.

”Voisitko ystävällisesti painaa tähti kuusikymmentäyhdeksän?”

”En tajua mitä hän ajatteli. Hän tietää ettei minulla ole mitään homoja vastaan. Luojan tähden, minulla on homomies vastuussa limityksestä. Denny tietää sen. En keksi, miksi hän olisi kuvitellut sen ärsyttävän minua. Tarkoitan etten tietenkään ole innoissani. Vanhemmat aina haluavat lapselleen mahdollisimman helpon elämän. Mutta –”

”Ojenna se puhelin minulle”, Abby sanoi.

Puhelin soi.

Red tarttui kuulokkeeseen samalla hetkellä kun Abby heittäytyi hänen ylitseen saadakseen sen itse. Kuuloke oli Redillä ensin, mutta syntyi pieni kahakka ja se päättyi Abbylle. Hän nousi istumaan ja sanoi: ”Denny?”

Sitten hän sanoi: ”Ai. Jeannie.”

Red asettui taas pitkälleen.

”Ei, emme me ole vielä nukkumassa”, Abby sanoi. Seurasi tauko. ”Totta kai. Mikä omassasi on vikana?” Uusi tauko. ”Ei siitä ole mitään vaivaa. Nähdään kahdeksalta huomisaamuna. Hei hei.”

Hän ojensi kuuloketta Redille, ja tämä otti sen vastaan ja kurotti palauttamaan sen paikalleen.

”Jeannie haluaa lainata autoani”, Abby sanoi. Hän vajosi uudestaan omalle puolelleen sänkyä.

Sitten hän sanoi ohuella, yksinäisen kuuloisella äänellä: ”Tähti kuusikymmentäyhdeksän ei taida toimia enää, eihän.”

”Ei”, Red sanoi. ”Veikkaan että ei.”

”Voi, Red. Mitä me teemme? Emme ikinä enää kuule hänestä! Hän ei anna meille toista mahdollisuutta!”

”Älä nyt, kultaseni”, Red sanoi. ”Kyllä me kuulemme hänestä. Lupaen sen.” Ja hän ojensi käsivartensa, veti Abbyn lähelleen ja painoi tämän pään olkapäätään vasten.

He makasivat siten jonkin aikaa, kunnes Abby lakkasi vähitellen hermoilemasta ja hänen hengityksensä hidastui ja tasaantui. Red kuitenkin tuijotti edelleen kattoon pimeässä. Yhdessä vaiheessa hän mutisi muutamia sanoja itsekseen kokeilumielessä. ”...täytyy kertoa sinulle jotakin”, hän sanoi niin hiljaa ettei edes kuiskausta kuulunut. Sitten: ”’Isä, haluan...’ ’Isä, minun täytyy...’” Hän pyöritti päätään kärsimättömästi tyynyllä. Hän aloitti alusta. ”...kertoa jotakin: minä olen homo.’ ’...kertoa sinulle jotakin: *luulen* että olen homo.’ ’Minä olen homo.’ ’Luulen olevani homo.’ ’Luulen että olen ehkä homo.’ ’Olen homo.’”

Mutta vähitellen hän hiljeni ja nukahti viimein hänkin.

Ja totta kai he kuulivat Dennystä uudestaan. Whitshankit eivät olleet melodramaattinen perhe. Edes Denny ei ollut sitä tyyppiä, että olisi kadonnut maan uumeniin tai katkaissut kaiken

yhteydenpidon tai lopettanut puhumisen – ainakaan lopullisesti. Totta kyllä hän jätti yhteisen rantaloman väliin sinä kesänä, mutta hän olisi voinut jättää sen muutenkin; hänen oli ansaittava itselleen käyttörahoja tulevaksi kouluvuodeksi. (Hän kävi St. Eskil Collegea Pronghornissa Minnesotassa.) Ja hän soitti syyskuussa. Hän tarvitsi rahaa läksykirjoihin, hän sanoi. Ikävä kyllä Red oli yksin kotona silloin, joten keskustelu ei paljastanut kovin paljoa. ”Mistä te puhuitte?” Abby vaati saada tietää, ja Red sanoi: ”Minä sanoin, että hänen täytyy kustantaa kirjat omista ansioistaan.”

”Mutta puhuitteko te hänen edellisestä puhelustaan? Pyysitkö anteeksi? Selititkö? Kysyitkö häneltä mitään?”

”Me emme oikeastaan käsitelleet sitä asiaa.”

”Red!” Abby sanoi. ”Tämä on tyypillistä! Niin klassinen reaktio: nuori henkilö ilmoittaa olevansa homoseksuaali, ja hänen perheensä jatkaa vain kuten ennenkin, teeskennellen etteivät he ole kuulleet mitään.”

”No hyvä”, Red sanoi. ”Soita hänelle takaisin. Ota yhteyttä hänen asuntolaansa.”

Abby näytti epävarmalta. ”Minkä sanoisin soittoni syyksi?” hän kysyi.

”Sano että haluat hiillostaa häntä.”

”Taidan odottaa siihen kun hän soittaa uudestaan”, Abby päätti.

Mutta kun Denny soitti uudestaan – minkä hän teki noin kuukauden kuluttua, kun Abby oli paikalla vastaamassa – hän halusi keskustella joululomaksi varaamistaan lentolipuista. Hän halusi muuttaa saapumispäiväänsä, sillä hän aikoi ensin mennä käymään Hibbingissä tyttöystävänsä luona. Tyttöystävänsä! ”Mitä minä olisin voinut sanoa?” Abby kysyi Rediltä myöhemmin. ”En voinut sanoa muuta kuin ’Okei, hyvä on.’”

”Mitä sinä olisit voinut sanoa”, Red myötäili.

Hän ei viitannut aiheeseen uudestaan, mutta joulua edeltävät viikot Abby ikään kuin porisi ja putputti. Oli selvää että hän

halusi kiihkeästi puhua asiat selviksi. Muu perhe liikkui hänen ympärillään varpaisillaan. He eivät tienneet mitään homous-ilmoituksesta – Red ja Abby olivat olleet yhtä mieltä siitä, etteivät kertoisi asiasta ilman Dennyn lupaa – mutta he vaistosivat että jotain oli meneillään.

Abbyn suunnitelmana (mutta ei Redin) oli istuttaa Denny alas ja käydä luottamuksellinen keskustelu heti kun tämä tulisi kotiin. Mutta koneen saapumispäivän aamuna he saivat St. Eskilistä kirjeen, jossa muistutettiin heitä sopimusehdoista: Whitshankien piti maksaa seuraavan lukukauden opetus vaikka Denny olikin vetäytynyt.

”Vetäytynyt”, Abby toisti. Juuri hän oli avannut kirjeen, vaikka he molemmat lukivat sitä nyt. Hidas, pohdiskeleva tapa, jolla hän puhui kutsui esiin kaikki sanan merkitysvahteet. Denny oli vetäytynyt, hän oli vetäytyvä, hän oli vetäytynyt perheestä jo vuosia sitten. Kuka keskiluokkainen amerikkalainen teini-poika eli kuten hän – liihotteli ympäri maata kuin kulkuri, täysin vanhempiensa kontrollin ulottumattomissa, otti yhteyttä vain satunnaisesti ja jätti heidät aina kun mahdollista vaille mitään keinoa ottaa yhteyttä *häneen*? Miten asiat olivat ajautuneet tällaiselle tolalle? He eivät todellakaan olleet antaneet muiden lastensa käyttäytyä noin. Red ja Abby katsoivat toisiaan pitkän epätoivoisen hetken ajan.

Ymmärrettävästi sen joulun hallitseva keskustelunaihe oli Dennyn lähtö koulusta. (Hänellä ei ollut muuta sanottavaa kuin että hän oli tullut siihen tulokseen että koulu oli rahantuhlausta, koska hänellä ei ollut harmainta aavistusta siitä mitä hän halusi tehdä elämässään. Ehkä vuoden parin päästä, hän sanoi.) Hänen homoutensa tai ei-homoutensa tuntui hukkuvan sen kiemurteen keskelle.

”Nyt minä melkein ymmärrän, miksi jotkut perheet teeskentelevät etteivät ole saaneet tietää”, Abby sanoi joulunpyhien mentyä.

”Mmm-hm”, Red sanoi naama peruslukemilla.

Denny oli aina ollut Redin ja Abbyn neljästä lapsesta hauskan näköisin. (Sääli, ettei suurempi osa hyvästä ulkonäöstä ollut mennyt tytöille.) Hänellä oli Whitshankien suora musta tukka ja kapeat pistävänsiniset silmät ja puhdaspiirteiset kasvot, mutta hänen ihonsa oli astetta ruskeampi kuin muiden paperinvalkoinen hipiä, ja hän näytti paremmin kootulta, ei pahkuraiselta luukasalta. Silti jokin hänen kasvoissaan – jokin epätaisuus, jokin epäsäännöllisyys tai epäsymmetria – esti häntä olemasta todella komea. Ihmiset kehuivat hänen ulkonäköään pienellä viiveellä, hämmästyneen kuuloisina, ikään kuin olisivat onnitelleet itseään tarkkanäköisyydestään.

Hän oli syntymäjärjestyksessä kolmas. Kun Denny syntyi, Amanda oli yhdeksän ja Jeannie viisi. Oliko rankkaa, kun pojalla oli isosiskoja? Pelottavaa? Alentavaa? Tytöt olivat joskus kauhean itsevarmoja – varsinkin Amanda, jonka luonteessa oli komenteleva piirre. Mutta Denny kuittasi Amandan enimmäkseen olankohautuksella, ja poikamaista Jeannieta kohtaan hän osoitti lievää kiintymystä. Joten ei mitään hälyttävää sillä saralla. Mutta Stem! Stem oli saapunut kun Denny oli neljä. Siinä saattoi olla yksi syy. Stem oli luontojaan hyvä. Sellaisia lapsia näkee joskus. Hän oli tottelevainen ja hyväluontoinen ja kiltti, hänen ei tarvinnut edes yrittää.

Mikä ei tarkoittanut että Denny olisi ollut paha. Hän oli esimerkiksi paljon anteliaampi kuin muut kolme yhteensä. (Hän vaihtoi uuden polkupyöränsä kissanpentuun kun Jeannien rakas kissa oli kuollut.) Eikä hän kiusannut muita lapsia tai raivonnut. Mutta hän oli niin vaitelias. Hän sai selittämättömiä itsepäisyyskohtauksia, jolloin hänen kasvonsa muuttuivat jähmeiksi ja kireiksi eikä hän kuunnellut ketään. Se näytti joltain sisäiseltä raivokohtaukselta: aivan kuin hänen suuttumuksensa olisi kääntynyt ympäri ja kovettanut tai jähmettänyt hänet. Red nosti kätensä ilmaan ja marssi pois kun niin tapahtui, mutta Abby ei voinut jättää poikaa sikseen. Hänen oli aivan pakko tuupata

tämä ulos siitä tilasta. Abby halusi rakkaittensa olevan onnellisia!

Kerran ruokakaupassa, kun Denny oli jostain syystä paniikissa, kaiuttimista alkoi soida ”Good Vibrations”. Se oli Abbyn lempilaulu, jonka hän halusi soitettavan hautajaisissaan, ja hän alkoi tanssia sen tahdissa. Hän niiaili ja heilui ja dum-da-daa-dummaili Dennyn ympärillä kuin tämä olisi vappusalko, mutta Denny vain tömistä keittohyllyjen viertä eteensä tuijottaen ja kädet nyrkissä takin taskussa. Hän sai äitinsä näyttämään naurettavalta, Abby kertoi Redille kotiin päästyään. (Hän yritti nauraa asialle.) Denny ei ollut edes vilkaissut häneen! Hän olisi voinut olla kuka tahansa hullu akka! Ja tämä tapahtui kun Denny oli yhdeksän tai kymmenen, ei vielä läheskään siinä iässä, jolloin pojat häpeävät äitiään. Mutta hän oli ilmeisesti hävennyt äitiään jo varhaislapsuudesta alkaen. Denny käyttäytyi kuin hänelle olisi annettu väärä äiti, Abby sanoi, eikä Abby millään täyttänyt mittoja.

Nyt hän puhui hölmöjä, Red sanoi.

Ja Abby sanoi kyllä, kyllä, hän tiesi sen. Hän ei ollut tarkoittanut aivan sitä miltä se kuulosti.

Opettajat soittivat Abbylle yhä uudestaan: ”Voisitko tulla juttelemaan Dennystä? Mielellään niin pian kuin mahdollista.” Aiheena oli tarkkaamattomuus tai laiskuus tai huolimattomuus, ei koskaan kykyjen puute. Kolmannen luokan lopulla Denny itse asiassa siirrettiin luokkaa ylemmäs, sillä perusteella että hän ehkä kaipasi enemmän haastetta. Mutta se oli luultavasti virhe. Hänestä tuli entistäkin ulkopuolisempi. Hänen harvat ystävänsä olivat arveluttavia – poikia jotka eivät käyneet samaa koulua, poikia jotka tekivät muun perheen olon kiusaantuneeksi niinä harvoina kertoina kun he näyttäytyivät, mumisten ja siirrellen jalkojaan ja katsellen pois päin.

Oli toki myös lupaavia hetkiä, silloin tällöin. Denny voitti kerran palkinnon tiedekilpailussa suunniteltuaan pakkauksen,

joka piti kananmunan ehjänä vaikka sen heitti miten pitkälle. Mutta se oli viimeinen kilpailu, johon hän osallistui. Ja yhtenä kesänä hän alkoi soittaa käyrätorvea, jonka soittamisessa hän oli saanut muutaman oppitunnin alakoulussa, ja osoitti enemmän sitkeyttä kuin perhe oli koskaan hänessä nähnyt. Useiden viikkojen ajan hänen huoneestaan onnahteli määkivä, töksähtelevä, hämärretty versio Mozartin käyrätorvikonsertto numero 1:stä, tunnista toiseen, katkonaisesti ja armottomasti, kunnes Red alkoi kiroilla hiljaa itseksensä, mutta Abby taputti Redin kämmenselkää ja sanoi: ”Voi kuule, asiat voisivat olla huonomminkin. Hän voisi soittaa Butthouse Surferseja”, joka oli Jeannien lempimusiikkia siihen aikaan. ”Minusta on ihaanaa että hän on keksinyt itselleen projektin”, Abby sanoi, ja aina kun Denny piti hetken tauon kun oli orkesterin vuoro soittaa, Abby hyräili puuttuvat nuotit. (Koko perhe osasi siinä vaiheessa sävellyksen jo ulkoa, koska silloin kun Denny ei itse soittanut sitä, se raikui stereoista.) Mutta heti kun hän osasi soittaa ensimmäisen osan läpi joutumatta palaamaan alkuun ja aloittamaan uudestaan, hän jätti jutun sikseen. Hän sanoi että käyrätorvensoitto oli tylsää. ”Tylsää” tuntui olevan Dennyin lempisana. Jalkapalloleirikin oli tylsä, ja hän lopetti sen kolmen päivän jälkeen. Sama juttu tenniksen kanssa, ja uimajoukkueen. ”Ehkä meidän pitäisi suhtautua viileämmin”, Red ehdotti Abbylle. ”Ei kiljua riemusta aina kun hän näyttää olevan kiinnostunut jostakin.”

Mutta Abby sanoi: ”Me olemme hänen vanhempansa! Vanhempien *kuuluu* olla innoissaan.”

Huolimatta siitä, että Denny vartioi omaa yksityisyyttään pakkomielteisesti – hän käyttäytyi kuin olisi varjellut valtion-salaisuuksia – hän oli itse parantumaton nuuskija. Mikään ei ollut häneltä turvassa. Hän luki siskojensa päiväkirjoja ja äitinsä asiakaskortistoa. Hän jätti kirjoituspöydän laatikot päältä epäilyttävän sileiksi mutta alta täysin myllleretyiksi.

Ja kun hän tuli teini-ikään, kuvioihin ilmestyivät ryyppääminen, tupakka, uhma, mari ja ehkä jokin pahempikin. Kuhmuiset autot ajoivat talon viereen ja tuntemattomat kuskit soittivat torvea ja karjuivat: ”Jou, Shitwank!” Hän joutui kahdesti hankaluuksiin poliisin kanssa. (Ajaminen ilman korttia, väärennetyt henkkarit.) Hänen asuvalintansa jättivät taakseen nuorison tavallisen grungetyylin: kirpputoreilta ostettuja vanhojen miesten päällystakkeja, liian kuorruttamia lököttäviä tweedhousuja, jeesusteipin koossa pitämiä lenkkareita. Hänen pesemätön tukkansa oli rasvaisilla kiehkuroilla, ja hänestä uhosi ummehtuneen vaatekaapin haju. Häntä olisi voinut luulla asunnottomaksi. Se oli aika ironista, Abby sanoi Redille. Whitshankin perheen verta ja lihaa, sellaisen kadehdittavan, heimohenkeä ja yhteisyyttä ja tiettyä... erityisyyttä säteilevän perheen jäsenen, ja kuitenkin hän haahuili heidän laitamillaan kuin jokin hyväntekeväisyyskohde.

Siinä vaiheessa molemmat pojat olivat osapäivätöissä Whitshankin Rakennusliikkeessä. Denny osoittautui päteväksi, mutta ei kovin hyväksi käsittelemään asiakkaita. (Naiselle, joka sanoi flirttailevasti: ”Pelkään ettet enää pidä minusta, jos keron että olen muuttanut mieltäni maalin väristä”, hän vastasi: ”Kuka sanoo että olen koskaan pitänyt sinusta?”) Stem puolestaan oli huomaavainen asiakkaille ja innostunut työstä – hän viipyi töissä myöhään, kyseli kaikenlaista, anoi uusia projekteja. Jotakin puuhun liittyvää, hän pyysi. Stemistä oli ihanaa käsitellä puuta.

Denny kehitti kopean äänensävyyn, pilkallisen ja huvittuneen. ”Ilman muuta, kuomaseni”, hän vastasi kun Stem pyysi urheilusivuja, ja ”Mitä vain ikinä haluat, Abigail.” Abbyn kuuluisilla ”orpojen päivällisillä”, jonne kutsuttiin kokoelma epäonnistuneita, yksinäisiä ja onnettomia henkilöitä, Dennyn kohtelias käytös vaikutti ensin hurmaavalta ja sitten hävyttömältä. ”Olkaa niin hyvä, minä vaadin”, hän sanoi rouva Mallonille, ”ottakaa minun tuolini, se kestää paremmin painoanne.” Rouva Mallon, tyylikäs

eronnut nainen, joka keikaili äärimmäisellä laihuudellaan, huudahti: ”Oh! Mitä –”, mutta Denny sanoi: ”Teidän tuolinne on heikonlainen”, eivätkä Abby ja Red voineet tehdä mitään, sillä se olisi vain herättänyt enemmän huomiota. Ja B. J. Autry, rapistunut vaaleaverikkö, jonka karkea raakkuva nauru sai kaikki säpsähtelemään, joutui kokonaisen pääsiäissunnuntain kuulemaan miten Denny vertaili hänen nauruaan ”hopeakellojen helinään”. Vaikka B. J. kyllä antoi takaisin parhaansa mukaan. ”Painu hiihteen, poju”, hän lopulta sanoi. Red läksytti Dennyä jälkeinpäin. ”Tässä talossa”, hän sanoi, ”meillä ei ole tapana loukata vieraitamme. Olet B. J:lle anteeksipyyntöä velkaa.”

Denny sanoi: ”Oi, minun virheeni. En tajunnut että hän on sellainen herkkä kukkanen.”

”Kaikki ovat herkkiä, poika, jos tökit heitä tarpeeksi lujaa.”

”Ihanko totta? En minä vaan!” Denny sanoi.

Tietenkin he harkitsivat Dennyn lähettämistä terapiaan. Tai ainakin Abby harkitsi. Hän oli ajatellut sitä koko ajan, mutta nyt hän muuttui itsepintaisemmaksi. Denny kieltäytyi. Dennyn kolmantena vuotena lukiossa Abby pyysi eräänä päivänä häntä auttamaan koiran viemisessä eläinlääkärille – siihen tarvittiin kaksi. Sen jälkeen kun he olivat kiskoneet Clarencen autoon, Denny heittäytyi etupenkille, risti käsivarret rinnalleen, ja he lähtivät matkaan. Heidän takanaan Clarence vikisi ja asteli edestakaisin, ja sen varpaankynnet raapivat vinyylisiä pehmusteita. Vikinä muuttui voihkinaksi kun he lähestyivät eläinlääkärin vastaanottoa. Abby ajaa huristi eläinlääkärin ohi ja jatkoi matkaa. Voihkina muuttui vaimeammaksi ja kysyvämmäksi, ja viimein he pysähtyivät. Abby ajoi matalan rapatun talon luo, pysäköi sen eteen ja sammutti moottorin. Hän käveli pontevasti matkustajan puolelle ja avasi oven Dennyille. ”Ulos”, hän käski. Denny istui hetken hiljaa paikallaan mutta totteli sitten, taitteli itsensä autosta niin hitaasti ja vastahakoisesti että melkein valui ulos. He nousivat kaksi rappusta rakennuksen porras-

tasanteelle ja Abby painoi nappia, jonka vieressä luki RICHARD HANCOCK, lääket. tri. ”Haen sinut viidenkymmenen minuutin kuluttua” Abby sanoi. Denny katsoi häntä ilmeettömästi. Kun merkkiäni kuului, Denny avasi oven ja Abby palasi autolle.

Redin oli vaikea uskoa juttua. ”Hän siis meni sisälle?” hän kysyi Abbylta. ”Hän suostui siihen?”

”Totta kai”, Abby sanoi kevyesti, ja sitten hänen silmänsä täytyivät kyynelistä. ”Voi Red”, hän sanoi, ”ajattele miten vaikeaa hänellä täytyy olla, kun hän antoi minun tehdä noin?”

Denny tapasi tohtori Hancockia kerran viikossa kahden tai kolmen kuukauden ajan. Hän kutsui miestä ”Hankieksi”. (”En ehdi siivota kellaria, tänään on hitto Hankie-päivä.”) Hän ei koskaan kertonut mistä he puhuivat, eikä tohtori Hancock tietysti myöskään, vaikka Abby soitti hänelle kerran kysyäkseen, olisiko koko perheen tapaamisesta ehkä apua. Tohtori Hancockin mielestä ei.

Tämä tapahtui vuonna 1990, loppuvuodesta. Vuoden 1991 alkupuolella Denny karkasi mennäkseen naimisiin.

Tytön nimi oli Amy Lin. Hän oli kahden kiinalais-amerikkalaisen ortopedin linnunluinen, goottiasuinen tytär, jonka hiukset reunustivat kasvoja kuin verhot, ja hän oli kuudennella viikolla raskaana. Mutta Whitshankit eivät tienneet asiasta mitään. He eivät olleet ikinä kuulleetkaan Amy Linistä. He saivat hänestä ensimmäisen aavistuksen, kun tytön isä soitti heille ja kysyi mahtoivatko he tietää missä Amy voisi olla. ”Kuka?” Abby kysyi. Hän luuli ensin että mies oli soittanut väärään numeroon.

”Amy Lin, tyttäreni. Hän on karannut poikanne kanssa. Hänen viestinsä mukaan he ovat menossa naimisiin.”

”He ovat *mitä*?” Abby kysyi. ”Denny on kuusitoista!”

”Niin on Amykin”, tohtori Lin sanoi. ”Hänen syntymäpäivänsä oli toissapäivänä. Hän näyttää uskovan, että kuusitoista on laillinen naimisiinmenoikä.”

”Ehkä Mosambikissa”, Abby sanoi.

”Voisitteko mennä katsomaan, onko Denny jättänyt viestiä huoneeseensa? Minä odotan.”

”Hyvä on”, Abby sanoi. ”Mutta minä kyllä luulen, että olette erehtynyt.”

Hän laski kuulokkeen ja huusi Jeannieta – joka tunsikin Dennyä tavat parhaiten – avukseen etsimään viestiä. Jeannie oli yhtä epäuskoinen kuin Abbykin. ”Denny? Naimisiin?” hän kysyi kun he nousivat portaita. ”Eihän hänellä ole edes tyttöystävää!”

”No, selvästikin se mies on kahjo”, Abby sanoi. ”Ja niin mää räilevä! Hän esitteli itsensä ’tohtori Liniksi’. Hänellä oli sellainen lääkärimäinen tapa komennella.”

Tietenkään he eivät löytäneet viestiä eivätkä mitään muutaakaan paljastavaa – rakkauskirjettä tai valokuvaa. Jeannie tutki jopa Dennyin komeron hyllyllä olevan peltilaatikon, josta Abby ei ollut tiennyt mitään, mutta siellä ei ollut kuin Marlboro-aski ja tulitikkuja. ”Siinä näet”, Abby sanoi voitonriemuisesti.

Mutta Jeannie näytti miettivältä, ja matkalla takaisin portaita alas hän kysyi: ”Mutta milloin Denny olisi ikinä jättänyt viestiä mistään syystä?”

”Tohtori Lin on käsittänyt väärin”, oli Abbyn lopullinen päätelmä. Hän nosti kuulokkeen ja sanoi: ”Olette näköjään erehtynyt, tohtori Lin.”

Joten jäi Amyn vanhempien tehtäväksi paikantaa nuoret, kun heidän tyttärensä oli soittanut heille vastaanottajan laskuun kertoakseen, että voi hyvin vaikka kärsi ehkä hiukan koti-ikävästä. Hän ja Denny piileskelivät eräässä motellissa Elktonissa, Marylandissa, törmättyään ongelmiin avioliittolupaa anoessaan. Siinä vaiheessa he olivat olleet poissa kolme päivää, joten Whitshankit joutuivat myöntämään, ettei tohtori Lin ehkä sittenkään ollut kahjo, vaikka he eivät oikein vielääkään pystyneet uskomaan että Denny tekisi sellaista.

Linit ajoivat Elktoniin hakemaan nuoria ja palasivat suoraan Whitshankien talolle pitämään kahden perheen neuvottelun.

Se oli ensimmäinen ja ainoa kerta, kun Red ja Abby näkivät Amyn. Heidän mielestään hän oli hämmentävän epäviehättävä – kelmeä ja epäterveen näköinen ja vailla vähäisintäkään elinvoimaa. Oli myös aikamoinen kolaus, kuten Abby sanoi myöhemmin, nähdä miten hyvin Linit näyttivät tuntevan Dennyn. Amyn isä, pieni mies puuterinsinisessä verityttelypuvussa, puhui Dennyille tuttavallisesti ja jopa ystävällisesti, ja Amyn äiti taputti Dennyä kättä lohduttavasti kun tämä oli lopulta myöntänyt, että abortin hankkiminen saattaisi olla viisaampaa. ”Dennyn on täytynyt käydä heillä lukuisia kertoja”, Abby sanoi Redille, ”kun taas sinä ja minä emme edes tienneet, että Amy on olemassa.”

”No, tytöt ovat erilaisia”, Red sanoi. ”Kuten tiedät, me saamme yleensä tavata Mandyn ja Jeannien nuoret miehet, mutta en ole varma tapaavatko noiden nuorten miesten vanhemmat aina Mandya ja Jeannieta.”

”Ei”, Abby sanoi, ”en puhu mistään tuollaisesta. Vaikuttaa enemmänkin siltä, ettei Denny vain tavannut Amyn perhettä vaan *oli osa* sitä.”

”Roskaa”, Red sanoi.

Abby ei näyttänyt vakuuttuneelta.

Kun Linit olivat lähteneet, he yrittivät puhua karkaamisesta Dennyin kanssa, mutta hän ei suostunut sanomaan muuta kuin että oli odottanut innolla vauvan hoitamista. Kun he sanoivat että hän oli liian nuori hoitamaan vauvaa, hän vaikenä. Ja kun Stem kysyi kömpelöllä, koiranpentumaisella tavallaan: ”Oletteko sinä ja Amy niin kuin kihloissa nyt?” Denny vastasi: ”Mitäh? En minä tiedä.”

Tosiasiaa Whitshankit eivät nähneet Amya enää koskaan, eikä heidän käsittääkseen Dennykään nähnyt. Seuraavan viikon lopulla Denny oli jo turvallisesti sijoitettu ongelmanuorille tarkoitettuun sisäoppilaitokseen Pennsylvaniassa, kiitos tohtori Hancockin, joka oli järjestänyt kaiken. Denny suoritti sekä lukion kolmannen että neljännen luokan opinnot siellä, ja koska

hän väitti ettei ollut tippaakaan kiinnostunut rakennusala-
sta, hän vietti molemmat kesät tarjoilijana Ocean Cityssä. Hän ei
tullut enää kotiin kuin suurimpiin tapahtumiin, kuten isoäiti
Daltonin hautajaisiin ja Jeannien häihin, ja sitten hän oli taas
vilahduksessa poissa.

Se ei ollut oikein, Abby sanoi. He eivät olleet saaneet pitää
häntä tarpeeksi kauan. Lasten oletettiin pysyvän kotona vähin-
tään kahdeksantoistavuotiaiksi. (Tytöt eivät olleet muuttaneet
kotoa edes collegeen mennessään.) ”Aivan kuin hänet olisi
varastettu meiltä”, Abby sanoi Redille. ”Hänet otettiin ennen
aikojaan!”

”Puhut kuin hän olisi kuollut”, Red sanoi.

”Minusta tuntuu siltä kuin hän olisi kuollut”, Abby sanoi.

Ja aina kun Denny tuli kotiin, hän oli kuin muukalainen. Hän
haisi erilaiselta, ei enää ummehtuneelta komerolta vaan joltakin
melkein kemialliselta, kuin uudelta kokolattiamatolta. Hänellä
oli kreikkalainen merimieslakki, jollaisen Abby (kuusikymmen-
luvun tuotos) yhdisti nuoreen Bob Dylaniin. Ja hän puhui van-
hemmilleen kohteliaasti mutta etäisesti. Kantoiko hän heille
kaunaa siitä, että he olivat lähettäneet hänet pois? Mutta eihän
heillä ollut ollut vaihtoehtoja! Ei, hänen kaunansa täytyi juon-
tua vanhemmilta ajoilta. ”Se johtuu siitä, etten suojellut häntä
kunnolla”, Abby arveli.

”Suojele häntä miltä?” Red kysyi.

”Hmm... väliäkö sillä.”

”Et ainakaan *minulta*”, Red sanoi.

”Jos niin sanot.”

”Minä en aio ottaa syytä niskoilleni tästä, Abby.”

”Hyvä on.”

Sellaisina hetkinä he vihasivat toisiaan.

Ja sitten Denny lähti St. Eskiliin – ihme, kun ajatteli hänen kir-
javaa menneisyyttään ja C miinuksen keskiarvoaan. Vaikka ei

voinut väittää, että college olisi muuttanut mitään. Denny oli edelleen Whitshankien mysteerilapsi.

Edes se kuuluisa puhelinsoitto ei muuttanut mitään, koska he eivät ikinä keskustelleet siitä hänen kanssaan. He eivät ikinä istuttaneet häntä eteensä ja sanoneet: ”Kerro meille: oletko homo vai et? Ole kiltti ja selitä, siinä kaikki mitä pyydämme.” Uudet tapahtumat seurasivat toisiaan liian nopeasti. Denny ei viipynyt tarpeeksi pitkään yhdessä paikassa. Joulun jälkeen hän matkusti paluulipullaan takaisin Minnesotaan, luultavasti tyttöystävän takia, ja oli kuukauden tai kaksi töissä jonkinlaisessa putkitarvikeliikkeessä, tai niin he päättelivät, kun hän lähetti Jeannielle syntymäpäivälahjaksi lippalakia, jossa luki THOMPSONIN PUTKET & LIITTIMET. Mutta kun he seuraavaksi kuulivat hänestä, hän oli Mainessa. Hän sai töitä korjaustelakalta, hän sai potkut, hän sanoi palaavansa kouluun, mutta siitä ei ilmeisesti tullut mitään.

Dennyn tapa puhua puhelimessa oli niin kiihkeä ja eloisa, että hänen vanhempansa alkoivat uskoa hänen tuntevan jonkinlaista pakottavaa yhteyden tarvetta. Hän saattoi soittaa viikkokaupalla joka sunnuntaina kunnes he tottuivat odottamaan sitä, olivat melkein riippuvaisia siitä, mutta sitten hän vaipui hiljaisuuteen kuukausiksi, eikä heillä ollut mitään keinoa saada häntä kiinni. Tuntui perverssiltä että jollakulla noin liikkuvaisella ei ollut matkapuhelinta. Tässä vaiheessa Abby oli hankkinut heidän puheli-meensa soittajan numeron näytön, mutta mitä hyötyä siitä oli? Denny oli ALUEEN ULKOPUOLELLA. Hän oli TUNTEMA-TON SOITTAJA. Hänelle olisi pitänyt olla oma erityinen ilmaus: OTA KIINNI JOS SAAT.

Hän asui jonkin aikaa Vermontissa, mutta lähetti sitten postikortin Denveristä. Eräässä vaiheessa hän yhdisti voimansa tyyppin kanssa, joka oli keksinyt lupaavan tietokoneohjelmiston, mutta sitä ei kestänyt kovin kauan. Näytti siltä että hän aina pettyi työpaikkoihinsa, liikekumppaneihinsa ja tyttöystäviinsä, sekä kokonaisuun maantieteellisiin alueisiin.

Vuonna 1997 hän kutsui perheen häihinsä erääseen newyorkilaiseen ravintolaan, jossa hänen tuleva vaimonsa työskenteli tarjoilijattarena ja hän itse kokkina. Siis mitä? Miten *siihen* oli päädytty? Kotona hän ei ollut koskaan valmistanut mitään sen kunnianhimoisempaa kuin säilykepurkillisen Hormelin chili con carnea. Kaikki tietysti lähtivät – Red ja Abby ja Stem ja tytöt ja molempien tyttöjen aviomiehet. Jälkeenpäin ajatellen heitä oli ehkä liikaa. He muodostivat suurimman osan vieraista. Mutta heidäthän oli kuitenkin kutsuttu! Denny oli sanonut haluavansa heidän kaikkien tulevan! Hän oli käyttänyt sitä kiihkeää äänensävyä, joka vihjasi että hän *tarvitsi* heidät sinne. Joten he vuokrasivat minibussin ja ajoivat pohjoiseen tungeksiin pikkuruisessa ravintolassa, joka oli oikeastaan enemmänkin baari – hämärä pikku kapakka, jossa oli kuusi tuolia puisen tiskin edessä ja neljä pyöreää pientä pöytää. Toinen tarjoilijatar, baarin omistaja ja morsiamen äiti osallistuivat häihin. Morsiamella, jonka nimi oli Carla, oli yllään spagettiolkaiminen äitiysmekko joka juuri ja juuri peitti hänen alusvaatteensa. Hän oli selvästi vanhempi kuin Denny (joka oli silloin kaksikymmentäkaksi, aivan liian nuori ajattelemaan naimisiinmenoa). Carlan karkea tukkapehko oli värjätty yksitotisen ruskeaksi, se oli kuin jokin kuollut otus hänen päänsä päällä, ja hänen sinisissä lasihelmisilmissään oli kova ilme. Hän näytti melkein vanhemmalta kuin oma äitinsä, pullea pirskahteleva vaaleaverikkö helleasussa. Kaikesta huolimatta Whitshankit tekivät parhaansa. He kiertelivät juttelemassa ennen seremoniaa, kysyivät Carlalta missä hän ja Denny olivat tavanneet ja toiselta tarjoilijalta oliko hän Carlan morsiusneito. Carla ja Denny olivat tavanneet töissä. Morsiusneitoa ei ollut.

Denny käyttäytyi varsin seurallisesti ollakseen Denny. Hänellä oli asianmukainen tumma puku ja punainen solmio ja hän puhui jokaiselle lämpimästi siirtyen yhden luota toisen luo mutta palasi aina välillä seisomaan Carlan vierelle, toinen käsi omistavasti

tämän ristiselällä. Carla käyttäytyi miellyttävästi mutta vaikutti hajamieliseltä, kuin olisi miettinyt oliko jättänyt hellanlevyn päälle kotona. Hän puhui New Yorkin korostuksella.

Abby otti erityistehtäväkseen tutustua morsiamen äitiin. Hän valitsi tämän vieressä olevan tuolin kun oli aika istuutua, ja he alkoivat jutella matalalla äänellä, päät melkein yhdessä ja silmät toistuvasti morsiusparia pyyhkien. Tämä antoi muille Whitshankeille toivoa, että kun he olisivat vihdoinkin taas perheen kesken, he kuulisivat sisäpiiritietoja. Sillä mitä täällä oikein oli meneillään? Oliko kyse rakkausavioliitosta? Aivanko todella? Ja koska tuo vauva syntyi?

Pappi, jos sitä termiä voi käyttää, oli polkupyörälähetäjä, jolla oli Universal Life Churchin vihkilupa. Carla sanoi useamman kerran, että mies oli ”siistiytynyt kunnolla”, mutta jos niin oli, Whitshankit saattoivat vain kuvitella miltä hän oli näyttänyt aiemmin. Hänellä oli musta nahkatakki – elokuussa! – ja sänkinen musta pukinparta, ja hänen saappaitaan kietoivat niin painavat ketjut, että ne kolisivat ennemmin kuin kilisivät. Mutta hän otti velvollisuutensa tosissaan, kysyi vuorotellen sulhaselta ja morsiamelta tahtoivatko he rakastaa ja pitää huolta, ja kun molemmat olivat sanoneet ”Tahdon”, hän laski kätensä heidän harteilleen ja sanoi: ”Menkää rauhassa, lapseni.” Toinen tarjoilija kiljahti ”Jee” heikolla, epävarmalla äänellä, ja sitten Denny ja Carla suutelivat – pitkään ja hartaasti, kuten Whitshankit helpottuneina huomasivat – minkä jälkeen kapakan omistaja toi pöytiin useita pulloja kuohuviiniä. Whitshankit viivytelivät paikalla jonkin aikaa, mutta Denny oli niin keskittynyt muihin ihmisiin, että lopulta he lähtivät.

Kun he kävelivät kohti minibussia, kaikki halusivat tietää mitä Abby oli onkinut tietoonsa Carlan äidiltä. Ei paljonkaan, Abby sanoi. Carlan äiti oli töissä kemikaalikaupassa. Carlan isä oli ”poissa kuvioista”. Carla oli ollut naimisissa aiemminkin, mutta se ei ollut kestänyt minuuttiakaan. Abby sanoi että oli